

Perysova Červená Knihovna presents...

Primare CD31

Už se těším, až budu u sebe doma. Vybalím toho Švédského krasavce, zapojím, zapnu, roztočím uvnitř nějaké stylové CD, nejspíš by to mohla být nějaká ABBA. A poslechnu si, jak to hraje. Jak to mají seveřané rádi. Zjistím zase o něco blíže, jací vlastně jsou..

Švédský krasavec, to jen pravý výraz. Přístroje Primare jsou ve světě známé nejen audiofilským pojetím, precizní konstrukcí a zvukem, ale i svým jedinečným designem. CD31 je toho jasným důkazem.

Dostí těžký stroj (cca 10kg) v černém eloxovaném provedení je v okamžiku jakýmsi přirozeným centrem celé audio sestavy, jasným cílem vašich pohledů. Majestát leštěných slitin hliníku, železa, elektroniky a oku lahodících tvarů dotváří jemné detaily, jakými jsou nenápadné a zároveň nepřehlédnutelné gravírované logo výrobce, jemňoučký, zeleně svítící stmívatelný CFL dvouřádkový displej pod dvířky mechaniky, celokovové ovládací hmatníky tlačítek, které vás nutí k uctivému zacházení a podvědomým obavám z toho, že při neopatrném stisku by jste snad mohli zanechat (nežádoucí!) otisk prstu na okolním skle..

Primare Systems AB, Sweden. Pan Přístroj.

Při druhém ohledání mě upoutala další odlišnost od běžných komponent - zadní panel. Ten je osazen sadou konektorů dávajících jasně najevo, že toto je High-End třída: audio linkové výstupy RCA a XLR, digitální výstupy XLR AES/EBU, optický Toslink, a koaxiální SPDIF. Vše je doplněno konektorem RS232 pro možnost uploadu firmware nebo ovládání z řídicího systému.

Přeci jen bych měl i nějakou výtku k celkovému pojetí Primare CD31, a to k dodanému dálkovému ovladači. Ten je sice možno použít i s jinými komponenty Primare, je docela přehledný, dokonce i pohledný, ale pouze z plastu. Za normálních okolností zcela v pořádku, ovšem položený někde poblíž přístroje dané cenové kategorie se z něj stane chudý příbuzný, který zjevně nepatří do této „nóbl“ rodiny.

Primare CD31: z pohledu výrobce

Tento nejvyšší model řady CD přehrávačů je podle výrobce osazen tím nejlepším, co lze na trhu součástek a konstrukčních dílů sehnat, jak uvádí výrobce v manuálu a na svých webových stránkách <http://www.primare.net/00002/00007/00011/>

Je zde použita masivní konstrukce šasi s tlumením přenosů vibrací od mechaniky, oddělené napájení pro digitální a analogové obvody, pro mechaniku, displejovou a procesorovou jednotku. Signálová část je osazena DAC převodníky Burr-Brown nejvyšší řady, pracujícími s rozlišením 24bit/96kHz, analogové obvody jsou symetrické topologie až po výstupní obvody, kde jsou osazeny diskrétní mosfet tranzistory v zapojení Single-ended – tedy všechny myslitelné předpoklady pro kvalitní zvuk.

Výsuvná precizní mechanika je typu DVS DSL-710. Je zakončena kovovým designovým prvkem, jehož hmotnost způsobuje při pozvolném rozjezdu a dojezdu výsuvu zajímavý temný zvuk mechanických převodů a vyvolává vnitřní napětí, zda se vždy vrátí přesně zpět do výřezu v čele přístroje. (Ano, vrátí :-). Při přehrávání disku, nebo vyhledávání skladeb je mechanika zcela neslyšná, a současně příjemně hbitá.

Pohled do útrob CD31 ve mě evokuje vzpomínku na počátky éry kompaktních disků, kdy byly CD přehrávače plné kondenzátorů, zdrojů a desek se součástkami. Ne jak je tomu u dnešní mass-produkce, kdy je uvnitř jen PC mechanika, spínaný pidi-zdroj a spousta (drahého) vzduchu.

Technické specifikace jsou následující:

- Analogue Outputs: 1 RCA (L & R), 2.0 Vrms, 1 XLR (L & R) 4.0 Vrms
- Other Inputs: IR input 3.5 mm, RS 232 input, Data input
- Output Impedance: 100 Ohm
- Frequency Response: 20 Hz - 20 kHz (-0.5 dB)
- Signal to Noise Ratio: 105 dB
- Harmonic Distortion: <0.01 % (20 Hz - 20 kHz)
- Digital Audio Outputs: Coaxial (SPDIF) 75 Ohm, AES/EBU 110 Ohm, TOS-Link
- Power Consumption, Operating: 34 W
- Power Consumption, Standby: 16 W
- Dimensions (WxDxH): 430 x 385 x 100 mm
- Weight: 10.5 kg

Uváděné údaje se nezdají na první pohled nijak výjimečné, nicméně za povšimnutí stojí odstup od rušivých napětí 105dB, což je velmi dobrá hodnota a v praxi se projevuje (na analogovém výstupu) totálním, naprostým tichem při vypnutém přehrávání nebo mezi skladbami. Navíc souvisí s celkovým harmonickým zkreslením THD+N, které je zde uvedeno jako 0.01%, ale na mě to dělá dojem, že před jedničkou chybí ještě jedna nula, že je ve skutečnosti o řád lepší.

A ještě jeden komentář: spotřeba v režimu Standby má být 16W, což je tedy opravdu hodně a po technické stránce si nedokážu představit, co všechno v přístroji v tomto stavu pracuje (část zdroje, mikroprocesor, přijímač IR, zřejmě i budič RS232, dobrá - na čele přístroje i jedna jemně svítící LED..) Kde je ale těch zbývajících cca 11W? Že by v ledové Skandinávii předehřivali pohyblivé díly? Rozmrazovali optiku? Možná bude v technických datech další chyba v desetinných místech :-)

Primare CD31: z pohledu uživatele

Zapojení přehrávače mezi ostatní komponenty jde snadno a rychle, lze si vybrat symetrické i nesymetrické audio výstupy, nebo všechny typy digitálního připojení, jak již bylo zmíněno výše. U levé přední nožky lze nahmatat kolébkový vypínač síťového napájecího napětí, zbývá jen vysunout mechaniku, vložit CD a celé to spustit.

Chvilí jsem laboroval nad tlačítky na čele přístroje, pak nad tlačítky na dálkovém ovladači, pak dokonce nad manuálem a pak teprve přišel na to, že pro vložení disku do mechaniky musíte provést dlouhý stisk tlačítka „Stop/Open“, déle jak cca 1sec. Hmm, dostali mě.

Pokračujeme, dlouhým stiskem vkládám CD (čest první ochutnávky má Dan Bárta – Animage 2008), volím Play a poslouchám – ticho. Pár vteřin se nic neděje, na displeji svítí nápis „Loading..“ (v tu chvíli na CD31 nic neplatí, pouze vypnutí napájení), po cca 5-10sec. se ozvou první (analyticky přesné, až profesorsky podané,

uchu lahodící) tóny. Prakticky žádné zašvehlení mechaniky, když Primare hledá první skladbu, přístroj zkrátka z ticha přechází do prvních tónů skladby. Paráda.

Při přehrávání se na (stmívatelném) displeji zobrazují základní informace o přehrávané skladbě. Zrychlené přehrávání, zastavení, režimy opakování skladeb atd. jsou na displeji doprovázeny ještě dalšími informacemi, které jednoznačně přispívají ke zvýšenému komfortu obsluhy a mě osobně vyložené vyhovovaly – byť jsou zobrazovány ve zkratkovitém tvaru se spoustou okolních mezer na znakovém displeji. Skoky na jiné skladby probíhají opět zcela potichu, a krásně rychle, skoro bych řekl že nejrychleji ze všech přístrojů, které mi prošly rukama.

Zkoušel jsem přehrávat jak originální CD tituly, tak disky CD-R, dokonce i disky CD-R před lety pořízené na „analogové“ vypalovačce Denon, a všechny byly bez problému načteny (a přehrány), bez pozorovatelné difference. Musel jsem si jen zvyknout na trochu jiné vyjímání disků z přístroje než dosud, protože CD ležící na šuplíku je v případě CD31 stejně široké jako samotný výjezd mechaniky, a při uchopení disku jen dvěma prsty jsem díky mělkému zkosení hran skoro vždy uchopil s diskem i šuplík. Pomohl trojmat palec-prostředník a ukazováček v otvoru disku.

Aby k funkčnosti a uživatelskému komfortu zazněla i nějaká konstruktivnější kritika, zmínil bych jeden malý neduh (zřejmě vadu dané verze firmware): při zrychleném posuvu vzad „Rew“ probíhá vše normálně až do okamžiku, kdy by měl přístroj přeskočit na předcházející skladbu. To se jednak nepodaří - daná skladba se spustí od svého začátku, ale hlavně je poté přehrávána s nižší hlasitostí. Pomůže až zastavení funkcí „Stop“ a opětovné spuštění přehrávání, pak je vše v pořádku. U posuvu vpřed „Fwd“ se nic podobného nevyskytuje. Je to provozní detail, který výrobce určitě vyřeší (možná už vyřešil) novější verzí firmware a kterou pak poskytne pro uživatele na webu. Jinak CD31 nemá žádné slabé místo a všechno zde šlape jak dobře sehraná bigbítová kapela.

Primare CD 31: z pohledu posluchače

Člověku prý stačí první 3 vteřiny na to, aby si vytvořil první dojem a podle něj pak posuzoval partnera. Mým partnerem byl tento severský na-eloxovaný elegán a stačily mi první 3 skladby, abych si udělal celkovou představu, kterou jsem ani po týdnu následného poslechu a vystřídání dalších zhruba 20 nahrávek nemusel nijak více korigovat.

Jak to dopadlo? Velmi detailní zvuk a dokonale prokreslená hudební scéna, skvělý prostor. Pěkná basová linka, dobrá jemnost a barva nástrojů. Zvuk přesný a jasný, pro mě však možná malinko odtažitý. Jako když do třídy na škole technického ražení přijde profesor, postaví se před ostatní, nadechne se a zavolí: Tak hoši, zvuk je správně od této chvíle takto! Já mezi posluchači všemu do puntíku věřím, nenapadne mě zapochybovat, ale pouze poslouchám, nezapojuji se nijak do diskuse.

Zvuk jsem měl vyveden z analogového nesymetrického výstupu (RCA konektory), pak i ze symetrického výstupu – zde byl ovšem zapojen jen do redukci a pak do nesymetrických vstupů na předzesilovači. V obou případech se mi jevil projev analogové části CD31 totožný (samozřejmě mimo vyšší hlasitost na XLR výstupech) – velmi přesný a prokreslený, ale bez takové té jiskry v oku.

Příznivější situace nastala při poslechu z digitálních výstupů (vedených do převodníku Benchmark DAC1; byly svým projevem zcela rovnocenné, kromě toho, že koaxiální SPDIF výstup se mi zdál nepatrně hlasitější než optika nebo symetrický AES/EBU. Za referenční jsem pak zvolil Toslink). Oproti analogovému výstupu byl „digitální“ zvuk o poznání živější, agilnější, možná i s nepatrně lepším podáním detailu.

V obou případech (poslechu digitálního i analogového výstupu) jsem tedy mohl porovnávat CD31 s mým přehrávačem přímým přepojením konektorů z přístroje do přístroje, samozřejmě za současně probíhající rychlé operace otevření mechanik a přesunutí CD disku.

Prošel jsem si většinu ze svých oblíbených a napslouchaných nahrávek; porovnával se zvukem ze svého přehrávače, testoval zvukový projev při nižších i vyšších hlasitostech. Vždy jsem se přesvědčil o dokonale vykreslené scéně, o neutralitě zvuku a jeho přesném až sterilním podání.

Nejvíce mě v podání CD31 poslechově zaujaly skladby od Porcupine Tree, Hooverphonic, Gorana Boregovice, z naší scény se líbila Jana Kirchner, skoro všechny skladby z kompilací Na kloboučku, nebo i písně v podání Psích vojáků a Žlutého psa. Zajímavý byl Laco Deczi, Amon Tobin, Marcus Miller. Naopak z nějakého důvodu nevyzněli například Goldfrapp nebo Čechomor, prošel kolem mě bez výraznějšího dojmu i (referenční) Dan Bárta, v těchto jmenovaných nahrávkách mi patrně chyběla taková ta něha a „osobní přístup“.

Základní charakter zvuku Primare má společného jmenovatele, kterým je perfektně vykreslený prostor hudební scény. Lokalizace nástrojů je vždy výborná. Charakter nástrojů lze krásně v nahrávce sledovat, i v komplexnějších úryvcích, kdy v orchestru hrají všichni dohromady – stále máte přehled v tlačenici. Ale jak jsem již naznačil, netlačíte se v ní. Zachováte si přehled, a povětšinou i jistý odstup.

Na CD31 mě zaujalo a mile potěšilo podání basů, které při srovnání s „mými“ byly lépe uchopitelné, ve skladbách více hmatatelné, stále rychlé a přesné, a přitom stejného charakteru i stejného celkového dávkování, jak jsem z nahrávek navyklý na mé domácí sestavě.

Podání středního pásma a výšek bylo při porovnání dosti podobné až shodné (tedy výborné, samozřejmě!), kovové nástroje, kytary i smyčce znějí přirozeně a věrohodně. Oproti mé sestavě jsem ale občas cítil v nahrávce menší objem výšek, zejména při zvuku činelů a různých cinkátek, zato bylo jejich podání jakoby lépe (přesněji řečeno: jinak) lokalizované. Celkově však velmi pěkné.

Zpěv a vokální doprovod se ve svém projevu od obou přístrojů lišil asi nejvíce, jak umístěním v levo-pravém, tak v předo-zadním prostoru, tak i intonací hlasu a výsledným souladem s „ostatní“ hudbou. Tyto nuance jsou samozřejmě minimální a patrné jen v určitých pasážích, ale přesto na sebe upozorní - pro mě to bylo dosti překvapivé. Někdy je zpěv oproti druhému přístroji výraznější, jindy jemnější, pak naléhavější, nebo jakoby hlasitější.. Přitom celý doprovod ostatních nástrojů vyzníval velmi podobně.. Zajímavé.

(Napadlo mě, zda objem a výraz „udalosti“ v nejvyšších frekvencích nějak nesouvisí s možnými bytí nepravděpodobnými nestabilitami zesilovače, ale vzápětí jsem si uvědomil, že už od RCA nebo Toslink konektoru je zbytek aparatury stejný, a proto se MUSÍ jednat o charakter zvuku produkovaný tím kterým přístrojem.)

Tedy otázka nezní: Co je lepší?

Otázka totiž zní: Co je správné?

Jiří Petrák - Perys
GSM: +420 602 355872
MAIL: jiri.petrak@quick.cz

Těžko říct. V každém případě umí Primare CD31 zahrát víc než dobře. Díky své neutralitě, detailu a vynikajícímu prostorovému podání scény zní v celku nenásilně a přesto na sebe dokáže strhnout pozornost. Na tento zvuk se dobře zvyká – což je, myslím, ta nejlepší pochvala.

Mohu jen závěrem ocitovat větu z manuálu výrobce, která nepotřebuje ani překlad, ani komentář: „*Every component of the CD31, from the CD transport to the audio output stage, has been designed to achieve the highest possible audio performance.*”

Co já na to?

Profesorský zvuk se podle mě line od poněkud upjatého profesora. Je bezvadný, exaktní, nekompromisní, puritánský. Říká vždy pravdu. Ale něco mi tam chybí, trochu těch lidských chyb co zahřejí u srdce, řekl bych. Ten vážený profesor by měl třeba o přestávkách hlasitě komentovat styl oblékání mladých děvčat. Nebo hrát ve školní kapele na banjo. Měl by dávat svým posluchačům něco víc než jen jasná fakta a pevný postoj k problematice. I tak by si studenti svého profesora jistě vážili. A možná by ho měli o to více rádi.

Co na to můj soused?

To máš z High End Studia? To zase určitě bude nějaká šílená hifárna.. (za chvíli:) Teda to má ale prostor!

Co na to moje žena?

Hahaha, někde to přišlo o čtvrtou nožičku, takhle mi to připomíná Velorex.

Děkujeme tímto High End Studiu Praha (web: <http://www.highend.cz/>) za zapůjčení přístroje.

Jiří Petrák
13. 2.2009